

УДК 339.13:691

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/163-6>**Орловська Ю. В.**

доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0966-931X>

Гавриленко Д. О.

магістр, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Orlovska Yulia, Havrylenko Daria

Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture

МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ І СУЧАСНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

У статті здійснено аналіз основних міжнародних тенденцій розвитку світового ринку будівельних матеріалів та послуг. Досліджено динаміку світового ВВП і експорту будівельних послуг за період 2000–2019 рр. та зроблено висновок щодо впливу економічних криз на темпи їх приросту. Проаналізовано частку будівельної галузі у ВВП країн світу за ступенем розвитку. Обґрунтовано причини падіння частки будівельної галузі у країнах із перехідною економікою. Наведено прогностичні значення зростання ринку будівельних матеріалів та послуг до 2030 р. Розкрито сутність терміна «широке будівництво» та показано структуру цього сектору в різних країнах світу. Наведено основних експортерів на світовому будівельному ринку та проаналізовано структурний розподіл найбільших будівельних компаній у світовому рейтингу за країною походження. Досліджено динаміку рівня доходу на ринку будівельної галузі за період 2011–2018 рр. Зазначено, що важливою сферою будівельного сектору є ринок покрівельних та фасадних матеріалів, та визначено найбільші світові компанії з виробництва даного типу будівельних матеріалів. Зроблено висновки щодо сутності глобальних трансформацій ринку будівельних матеріалів та послуг.

Ключові слова: ринок будівельних матеріалів, ринок будівельних послуг, світовий рівень ВВП, світовий будівельний сектор, широке будівництво, ринок покрівельних та фасадних матеріалів.

INTERNATIONAL TRENDS AND CURRENT CHALLENGES OF CONSTRUCTION MATERIALS MARKET DEVELOPMENT

The main international trends in the world market of construction materials and services have been analyzed. The dynamics of world GDP and exports of construction services for the period 2000–2019 has been studied and a conclusion is made on the impact of economic crises on their growth rates. It has been determined that the dynamics of world exports of construction services is characterized by high instability with peaks of growth and decline, and is more sensitive than GDP growth. It has been noted that overcoming the crisis in the export sector of construction services takes more time and occurs with an approximate two-year time lag compared to GDP dynamics. The share of the construction industry in the world GDP by the degree of development has been analyzed. The reasons for the decline in the share of the construction industry in countries with economies in transition have been substantiated. It has been noted that in the developed countries the share of the construction sector is accounted for by real estate management activities related to maintenance, rent, purchase and sale and other transactions with land and real estate. The forecast values of growth of the market of building materials and services till 2030 have been given. The essence of the term «wide construction» has been revealed and the structure of this sector in different countries of the world is shown. The main exporters in the world construction market have been given and the structural distribution of the largest construction companies in the world ranking by country of origin has been analyzed. The dynamics of income level in the construction industry market for the period 2011–2018 has been studied. It has been noted that an important area of the construction sector is the market of roofing and facade materials and the world's largest companies for the production of this type of construction materials have been revealed. Conclusions on the essence of global transformations of the market of building materials and services have been made, and also it has been defined that they are caused by transnationalization of corporate structure of the market, influence of scientific and technical progress and information and communication technologies on world centers as well as the emergence of the concept of «sustainable construction» in the course of humanity for sustainable development.

Keywords: market of construction materials, market of construction services, world GDP, world construction sector, wide construction, market of roofing and facade materials.

JEL classification: F14, L74, L85, O57

Постановка проблеми. В останні десятиліття міжнародний ринок будівельних матеріалів та послуг проходить через низку серйозних трансформацій, основними з яких є транснаціоналізація корпоративної структури ринку, вплив науково-технічного прогресу й інформаційно-комунікаційних технологій, а також

затвердження концепції «стійкого будівництва» та «еко-девелопмента». Перспективи розвитку будівельного ринку зумовлюються загальною зміною кон'юнктури світових ринків унаслідок зниження темпів економічного зростання, що спостерігається останні роки і сповільнює процес повернення до траєкторії докризового

росту. У цих умовах важливим завданням постає аналіз основних тенденцій та сучасних викликів розвитку світового ринку будівельних матеріалів для формування успішних стратегій адаптації до економічних імперативів сучасності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження особливостей розвитку сучасного світового ринку будівельних матеріалів та послуг зробили А.Л. Романчук, Д.М. Шаронова [1], А.В. Колесник, О.П. Бутенко, Т.М. Мельник [2], О.В. Латишева, А.Д. Сайко, В.Ф. Гамалій, С.А. Романчук, О.В. Ткачук та ін. Водночас, незважаючи на вагомий внесок учених в означену проблему, більш детального аналізу потребують як сучасні міжнародні тенденції розвитку ринку будівельних матеріалів та послуг, так і глобальні виклики, що зумовлюють його трансформацію.

Мета статті полягає у змістовному аналізі основних тенденцій та глобальних викликів розвитку світового ринку будівельних матеріалів і послуг сучасності.

Вклад основного матеріалу. Останні роки економічна ситуація у світі зазнала значних змін. Міжнародний валютний фонд (МВФ) оприлюднив песимістичний прогноз щодо зростання глобальної економіки, відбулося падіння на світових фондових ринках, політичні конфлікти, торгові війни та пандемія COVID-2019 сприяли зростанню невизначеності і волатильності глобальних ринків, а високі митні збори безпосередньо впливали на будівельний сектор.

Незважаючи на це, ринок будівельних матеріалів і послуг показав 13-відсоткове зростання в 2018 р. і 10-відсоткове – у 2019 р. За період 2000–2019 рр. темпи зростання будівельних послуг перевищували темпи приросту світового ВВП у 2,3 рази (табл. 1), що свідчить про стрімкий розвиток даного сектору.

У докризовий період 2000–2008 рр. світовий експорт будівельних послуг мав стійку тенденцію до зростання з найвищими темпами 29,59% у 2008 р., тоді як зростання світового ВВП у 2008 р. уповільнилося до 9,56% проти 12,75% у 2007 р. Подальше падіння темпів приросту ВВП у 2009 р. до 5,2% указує на зародження та поглиблення кризових явищ, що мало відображення у падінні експорту будівельних послуг із негативним трендом у -2,52% і погіршенні динаміки до -9,07% у 2010 р.

Наступним кризовим періодом став 2015 р., коли і темпи приросту ВВП, і темпи приросту експорту будівельних послуг демонстрували негативний тренд у -4,21% та -15,03% відповідно. Починаючи з 2017 р. відбувалося поступове зростання з досягненням показників темпів приросту ВВП у 5,9% та темпів приросту експорту будівельних послуг у 3,1%. 2019 р. характеризувався перевищенням темпів приросту експорту над темпами приросту ВВП на 9%. Із зазначеного вище можна зробити висновок, що динаміка світового експорту будівельних послуг відзначається високою нестабільністю з піками зростання і падіння й є більш чутливою, ніж темпи приросту ВВП. Окрім того, подолання кризових явищ у секторі експорту будівельних послуг потребує більшого часу і відбувається з приблизним дворічним часовим лагом порівняно з динамікою ВВП.

Характерною рисою ринку будівельних послуг є більш високий темп зростання у країнах, що розвиваються (рис. 1). Так, за даними UNKTDAD, частка будівельної галузі у найменш розвинених країнах та країнах, що розвиваються, зросла на 0,9% та 0,3% відповідно порівняно з 1990–2000 рр. та 2001–2019 рр.

Незважаючи на низхідний тренд приросту ринку будівельних послуг у країнах із перехідною економікою, більша частина науковців відзначає дина-

Таблиця 1

Динаміка світового ВВП та експорту будівельних послуг

Рік	Світовий ВВП	Динаміка зростання ВВП,	Світовий експорт будівельних послуг	Динаміка експорту будівельних послуг	Частка експорту будівельних послуг у ВВП
	млрд дол.	%	млрд дол.	%	%
2000	33299	-	30,2	-	0,09
2001	33133	-0,5	31,62	4,7	0,1
2002	34474	4,05	35,3	11,64	0,1
2003	38743	12,38	39,61	12,21	0,1
2004	43633	12,62	46,38	17,09	0,11
2005	47265	8,32	56,05	20,85	0,12
2006	51213	8,35	68,97	23,05	0,13
2007	57742	12,75	86,54	25,47	0,15
2008	63262	9,56	112,15	29,59	0,18
2009	59973	-5,2	109,32	-2,52	0,18
2010	65645	9,46	99,41	-9,07	0,15
2011	72807	10,91	106,58	7,21	0,15
2012	74222	1,94	107,01	0,4	0,14
2013	76176	2,63	105,14	-1,75	0,14
2014	78037	2,44	104,91	-0,22	0,13
2015	74753	-4,21	89,14	-15,03	0,12
2016	75823	1,4	88,77	-0,4%	0,12%
2017	80051	5,9	91,52	3,1%	0,11%
2018	84740	5,8	104	13,6%	0,12%
2019	87697	1,6	115	10,6%	0,13%

Джерело: побудовано авторами на основі [4; 7]

мічне зростання будівельного ринку, передусім, у тих країнах, які утворилися після розпаду СРСР. Це пояснюється суттєвим відставанням рівня розвитку сфери послуг за роки функціонування планової економіки, що призвело до формування ефекту відкладеного попиту на найбільш вартісні її види, зокрема на ділові, будівельні та туристичні.

Загалом, за прогнозами міжнародних експертів організацій Global Construction Perspectives та Oxford Economics, обсяг світового будівельного сектору до 2030 р. становитиме 85% від 2018 р. і досягне рівня 17,5 трлн дол. США. Прогнозується позитивна динаміка зростання світового будівельного ринку з питомою вагою будівельної галузі в загальному обсязі світового ВВП у 14,7%.

За даними Світового банку, обсяг світового ВВП у 2019 р. становив 87,6 трлн дол. США, з яких 8,8 трлн припадало на частку «широкого» будівельного сектору. Обсяг світового будівельного сектору в цілому за валовою доданою вартістю становить 11,6 трлн дол. США [4].

Термін «широке будівництво» включає у себе не лише безпосередньо будівництво, а й архітектурні та інженерні послуги, виробництво будівельних матеріалів, діяльність з управління нерухомістю і низку інших супутніх сфер. У розвинених країнах світу питома частка будівельного сектору припадає на діяльність з управління нерухомістю, пов'язану з обслуговуванням, орендою, купівлею-продажем та іншими операціями із землею і нерухомим майном.

Наприклад, у Франції за структурою «широкого» будівельного сектору в 2011–2018 рр. 55% припадало на будівельну діяльність (5,3% у структурі ВВП), 24% займала діяльність з управління нерухомістю, 14% – архітектурні та інженерні послуги і близько 7% – виробництво будівельних матеріалів, виробів та конструкцій.

У Німеччині питома вага будівництва становить 42% (4,0% у структурі ВВП), 35% припадає на діяльність з управління нерухомістю, 15% займають архітектурні та інженерні послуги та близько 8% – виробництво будівельних матеріалів.

У країнах Східної Європи, а також деяких країнах Західної Європи в структурі «широкого» будівельного сектору переважають будівництво, архітектурні та інженерні послуги і виробництво будівельних матеріалів. У Польщі, Іспанії та Італії на їхню частку припадає близько 81%, у Румунії – 83%. При цьому будівництво у структурі зазначених країн займає від 54% до 60%, або від 5% до 8,5% відповідно.

У структурі ВВП Китаю частка будівництва в 2015 р. становила 6,8%, збільшившись із 2000 р. на 1,3%, в Індії – 8,07%. У недержавному секторі економіки США частка будівництва у структурі ВВП в останні роки поступово знижується з 5,0% (2005 р.) до 4,26% (2016 р.), так само як і частка виробництва будівельних матеріалів – з 0,37% (2005 р.) до 0,29% (2016 р.), при цьому частка сектору управління нерухомістю збільшується з 12,6% (2005 р.) до 13,31% (2016 р.).

Серед дев'яти найбільших експортерів на світовому будівельному ринку – Європейський Союз, Китай,

Рис. 1. Частка будівельної галузі у ВВП країн світу за категоріями

Джерело: побудовано авторами на основі [12]

Республіка Корея, Японія, Російська Федерація, Індія, Об'єднані Арабські Емірати, Швейцарія, Китайський Тайбей (рис. 2).

Основними лідерами галузі є європейські, китайські та американські компанії. Наприклад, обсяг виручки китайської компанії China Communications Construction Grp. Ltd. становив за 2018 р. 21,2 млрд дол. США, а серед найбільших світових підрядників вона займає четверте місце з обсягом консолідованої виручки (національної та міжнародної) 70,78 млрд дол. США. Своєю чергою, китайська компанія Power Construction Corp. Of China займає п'яте місце за обсягом консолідованої виручки серед найбільших підрядників світу (43,42 млрд дол. США). Показовим є те, що з десяти найбільших будівельних холдингів світу сім компаній є китайськими.

Нині на світовому будівельному ринку лідерами за обсягом виконаних будівельних робіт є китайські будівельні компанії (табл. 2). Як свідчать дані рейтингу топ-250 найбільших будівельних компаній світу, на частку китайських компаній припадає понад 49,5% виручки від загального світового обсягу, що значно перевищує консолідовані кількісні дані будівельних компаній США (16,4%), Японії (7,1%), Франції (5,8%).

Загальний дохід міжнародного ринку будівельної галузі також має позитивну динаміку і продемонстрував зростання на 152,8%, з 118,06 млн дол. США в 2001 р. до 298,48 млн дол. США в 2019 р. (рис. 3). При цьому підприємства Китаю в 2018 р. отримали найбільшу консолідовану виручку серед усіх країн світу, випереджаючи компанії США у три рази.

За регіональним розподілом більше половини обсягу виручки будівельних компаній припадає на регіон Південно-Східної Азії – 58,51%, частка Північної Америки становить 16,05%, а на Західну Європу припадає 9,54% від загального обсягу виручки (рис. 4).

Найбільший обсяг експортної виручки припадає на такі види будівництва, як транспортна інфраструктура (30,8% від загального обсягу зовнішньоекономічних контрактів), об'єкти паливного комплексу (22,3%), житлове будівництво (21,7%), будівництво об'єктів енергетики (9,7%).

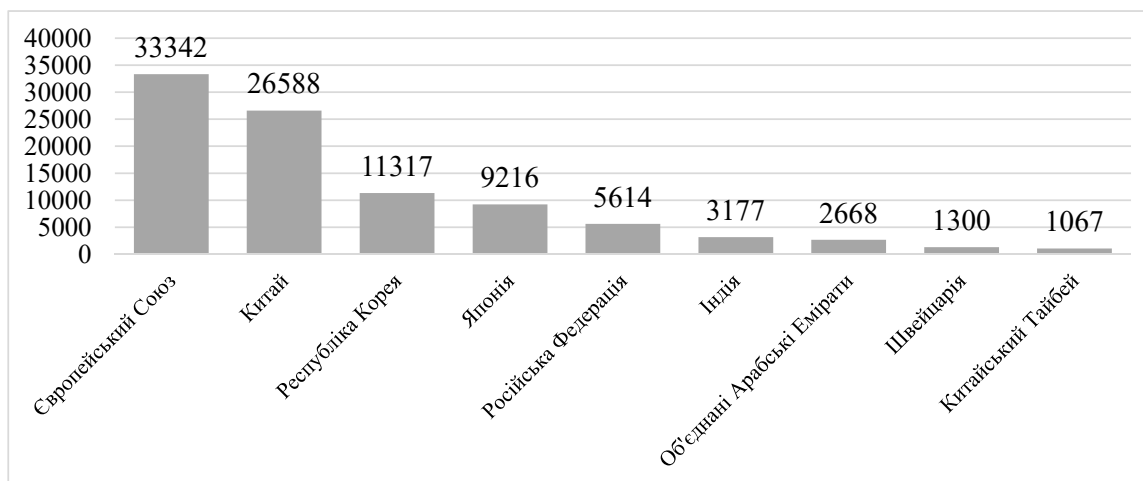

Рис. 2. Дев'ять найбільших експортерів на світовому будівельному ринку в 2018 р. (млн дол. США)

Джерело: побудовано авторами за [11]

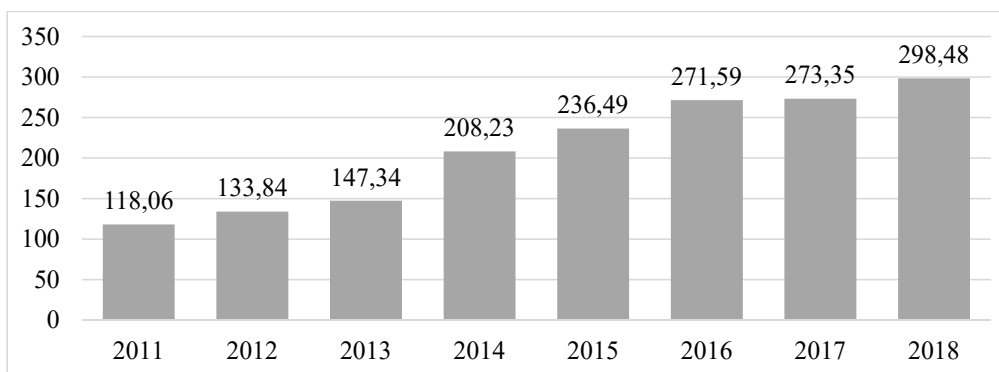

Рис. 3. Дохід на ринку будівельної галузі у світі, млрд дол. США

Джерело: побудовано авторами на основі [10]

Таблиця 2

Структурний розподіл найбільших будівельних компаній у світовому рейтингу за країною походження, %

Країна	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Туреччина	14,7%	13,8%	14,7%	15,2%	16,8%	17,2%	15,6%	18,4%
Південна Корея	5,3%	4,9%	5,3%	6,0%	5,2%	4,8%	4,8%	4,4%
Японія	5,8%	5,8%	6,2%	6,0%	5,6%	5,6%	5,6%	5,2%
Європа	27,6%	29,8%	26,7%	23,2%	23,2%	20,8%	20,8%	18,4%
Китай	24,0%	22,7%	23,1%	22,0%	24,8%	26,0%	26,0%	26,0%
Канада	1,8%	1,3%	1,3%	1,2%	0,8%	0,8%	0,4%	1,2%
Бразилія	0,0%	0,0%	1,8%	1,6%	1,6%	1,2%	0,8%	0,8%
Австралія	1,8%	1,8%	1,8%	1,6%	1,6%	1,6%	1,2%	1,2%
США	8,9%	9,8%	11,6%	13,2%	12,4%	12,8%	15,6%	17,2%
Інші	10,2%	10,2%	7,6%	10,0%	8,0%	9,2%	9,2%	7,2%

Джерело: складено за [11]

Необхідно зазначити, що важливою сферою будівельного сектору є ринок покрівельних та фасадних матеріалів. Згідно з дослідженням Global Roofing Material Market 2015–2019 pp., світовий ринок покрівельних та фасадних матеріалів зріс у середньому на 6,43% і на початок 2019 р. становив 108,3 млрд дол. США [7]. Глобальний попит на покрівельні матеріали в натуральному вираженні, як прогнозується, збільшуватиметься на 3,7% на рік до 2022 р.

До найбільш відомих світових компаній із постачання покрівельних та фасадних матеріалів належать: Saint Gobain, LafargeHolcim, CEMEX, China National Building Material Company, Heidelberg Cement, Knauf, China Baowu Steel Group Corp., Ruukki, SSAB, USG, CSR [8].

У цілому можливо зазначити, що ринок будівельних матеріалів та послуг у всіх видах будівництва демонструє тенденції до зростання й є перспективним

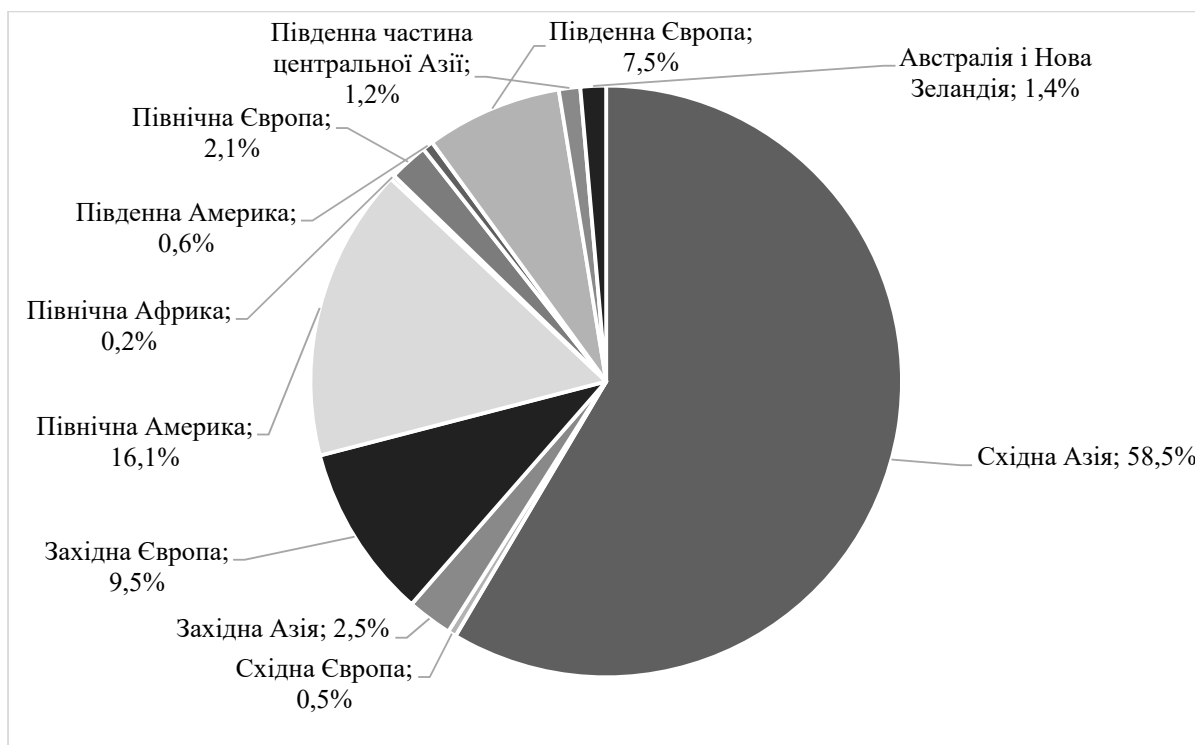

Рис. 4. Структурний розподіл виручки будівельних компаній у 2018 р. за регіональним розподілом, %

Джерело: складено за [6]

із погляду залучення інвестицій. Окрім того, він є важливим складником світового ВВП і драйвером економічного розвитку країн світу.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, можна стверджувати, що міжнародний ринок будівельних послуг та матеріалів зазнає відчутних трансформацій. Країни з перехідною економікою втрачають позиції щодо темпів приросту ринку відносно найменш розвинених країн та країн, що розвиваються. Такі зміни викликані низкою чинників, що пов'язані з глобалізацією та інтернаціоналізацією економічних процесів, а також транснаціоналізацією корпоративної структури ринку. Науково-технічна революція формує нові

виклики для всіх суб'єктів світового будівельного ринку і змушує впроваджувати інновації з метою підвищення конкурентоспроможності компаній на глобальному ринку. Виникнення концепції «стійкого будівництва» в рамках курсу людства на сталий розвиток є базисом трансформацій не лише пропозиції товарів сектору, а й попиту, який стає вищим на екологічні та зелені матеріали і будівельні процеси. Загалом, згідно з прогнозами експертів, ринок будівельних послуг та матеріалів є перспективним, що посилює інвестиційні інтереси. Проте у цих умовах подальшого розвитку потребують питання адаптації світового ринку будівельних матеріалів та послуг до викликів сучасності.

Список використаних джерел:

1. Шаронова Д.М. Анализ международного рынка строительных материалов. *Материалы VIII Международной студенческой научно-практической конференции, г. Чебоксары, 31 марта 2018 г. Чебоксары* : Интерактив плюс, 2018. С. 326–329.
2. Мельник Т.М. Особливості та напрями розвитку міжнародної торгівлі будівельними послугами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 4. С. 14–18.
3. UNCTAD. International trade in goods and services. 2015. URL: <http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx> (дата звернення: 22.09.2020).
4. WB. The World Bank Statistics Service. URL: <https://databank.worldbank.org/data/download/GNIPC.pdf> (дата звернення: 22.09.2020).
5. GII. Global Innovation Index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/Home> (дата звернення: 24.09.2020).
6. WEF. World Economic Forum. 2019. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (дата звернення: 24.09.2020).
7. WB. The World Bank Group. 2019. URL: https://espanol.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/AnnualReports/English/DB2019-report_web-version.pdf (дата звернення: 24.09.2020).
8. WTO. International Trade Statistics. 2012. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2012_e/its2012_e.pdf (дата звернення: 24.09.2020).
9. ANCE. Ance Associazione Nazionale Costruttori Edili. URL: <http://www.ance.it> (дата звернення: 26.09.2020).
10. BDP. Global No.1 Business Data Platform. URL: <https://www.statista.com/> (дата звернення: 26.09.2020).
11. Загальносвітові тенденції і сучасні виклики розвитку будівництва. BUDexport. 2018. URL: https://budexport.by/world_market.php (дата звернення: 26.09.2020).

12. EUROSTAT. World trade in goods and services – an overview. Eurostat. 2019. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/World_trade_in_goods_and_services_-_an_overview (дата звернення: 26.09.2020).

References:

1. Sharonova D.M. (2018) Analiz mezhdunarodnogo rynka stroitelnyh materialov [Analysis of the international market of construction materials]. *Proceedings of the VIII Mezhdunarodnaya studentcheskaya nauchno-prakticheskaya konferencia* (Cheboksary, 31 March 2018). Cheboksary: CNS «Interaktiv pljus», pp. 326–329.
2. Melnyk T.M. (2017) Osoblyvosti ta naprjamy rozvytku mizhnarodnoi torgivli budivelnymy poslugamy [Features and directions of international trade in construction services]. *Investyicii: praktyka ta dosvid*, no. 4, pp. 14–18.
3. UNCTAD (2015) International trade in goods and services. Available at: <http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx> (accessed 22 September 2020).
4. WB. The World Bank Statistics Service. Available at: <https://databank.worldbank.org/data/download/GNIPC.pdf> (accessed 22 September 2020).
5. GII. Global Innovation Index. Available at: <https://www.globalinnovationindex.org/Home> (accessed 24 September 2020).
6. WEF (2019) World Economic Forum. Available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (accessed 24 September 2020).
7. WB (2019) The World Bank Group. Available at: https://espanol.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/AnnualReports/English/DB2019-report_web-version.pdf (accessed 24 September 2020).
8. WTO (2012) International Trade Statistics. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2012_e/its2012_e.pdf (accessed 24 September 2020).
9. ANCE. Ance Associazione Nazionale Costruttori Edili. Available at: <http://www.ance.it> (accessed 26 September 2020).
10. BDP. Global No.1 Business Data Platform. Available at: <https://www.statista.com/> (accessed 26 September 2020).
11. BUD (2018) Загальносвітові тенденції і сучасні виклики розвитку будівництва. BUDexport [Global trends and current challenges of construction development. BUDexport]. Available at: https://budexport.by/world_market.php (accessed 26 September 2020).
12. EUROSTAT (2019) World trade in goods and services – an overview. Eurostat. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/World_trade_in_goods_and_services_-_an_overview (accessed 26 September 2020).